

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs

Pērses iela 2, Rīga, LV-1011, tālr. 67031703, fakss 67031793, e-pasts info@ur.gov.lv, www.ur.gov.lv

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sēdes PROTOKOLS Rīgā

30.01.2019

Nr.1-29/4

Sanāksmi vada:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra
galvenā valsts notāre

Guna Paidere

Piedalās:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra
Konsultatīvās padomes locekļi:

Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārstāvis

Rihards Niedra

Latvijas Darba devēju konfederācijas

pārstāve

Inese Olafsone

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes pārstāvis

Jānis Kārklīņš

Banku augstskolas Uzņēmējdarbības un biznesa informātikas
katedras pārstāvis

Jānis Grasis

Tiesību zinātņu pētniecības institūta pārstāvis

Ringolds Balodis

Latvijas Krimināllietu advokātu biedrības pārstāvis

Aldis Alliks

Latvijas Finanšu nozares asociācijas pārstāvis

Edgars Pastars

Latvijas Datortehnoloģiju asociācijas pārstāve

Dace Pētersone

Latvijas Juristu biedrības pārstāvis

Aivars Borovkovs

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras
pārstāvis

Jānis Loze

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra darbinieki:
galvenā valsts notāra vietnieks

Sandis Karelis

Pieaicinātie eksperti:

Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Civiltiesību
departamenta Komerctiesību nodaļa jurists

Aivars Latkovskis

Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Pastāvīgās darba
grupas Komerclikuma grozījumu izstrādei loceklis

Viktors Šadinovs

Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Pastāvīgās darba
grupas Komerclikuma grozījumu izstrādei loceklis

Aivars Lošmanis

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Civiltiesisko
zinātņu katedra docents

Erlens Kalniņš

Protokolē:
Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra
Juridiskās nodaļas juriskonsults

Edgars Buka

Sanākumi sāk plkst. 15:00.

Guna Paidere atklāj sēdi.

Sandis Karelis informē klātesošos par darba kārtībā esošajiem jautājumiem:

- 1) Par kapitālsabiedrības valdes locekļu pārstāvības tiesībām gadījumos, kad valde ir nepilnā sastāvā (turpmāk – Pirmais darba kārtības jautājums);
- 2) Par padomes locekļu veto tiesībām kopsakarā ar padomes locekļu koleģialitātes un vienlīdzības principu (turpmāk – Otrais darba kārtības jautājums).

1. §

Par kapitālsabiedrības valdes locekļu pārstāvības tiesībām gadījumos, kad valde ir nepilnā sastāvā

Sandis Karelis informē, ka konkrēto Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra (turpmāk – Reģistrs) Konsultatīvās padomes sēdi ierosināja sasaukt Reģistra Konsultatīvās padomes locekļi un aicina sēdes ierosinātājus informēt pārējos sēdes dalībniekus par Pirmo darba kārtības jautājumu.

Jānis Kārklīšs sniedz ieskatu Pirmajā darba kārtības jautājumā: Reģistrs savā praksē vairākkārtīgi ir vērtējis problēmjautājumus, kas saistīti ar kapitālsabiedrības valdes tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību, ja tās valde ir nepilnā sastāvā. Proti, Reģistrs ir paudis viedokli, ka likumdevējs pieļāvis iespēju, ka valde var darboties arī nepilnā sastāvā līdz brīdim, kamēr tiktu iecelti trūkstošie valdes locekļi un situācija, kad kapitālsabiedrības valde darbojas nepilnā sastāvā, nevar liegt atlikušajiem kapitālsabiedrības valdes locekļiem viņu tiesisko statusu. Piemēram, ja kapitālsabiedrības statūtos noteiktas valdes locekļu kopīgās pārstāvības tiesības, tad vienīgajam kapitālsabiedrības valdes loceklim ir tiesības pārstāvēt kapitālsabiedrību vienpersoniski līdz brīdim, kad kapitālsabiedrības dalībnieki vai padome, ja tāda izveidota, ievēlēs jaunu valdi un valdes locekļi varēs realizēt kapitālsabiedrības statūtos noteikto kopīgo pārstāvību. Jānis Kārklīšs norāda, ka Reģistrs ir nepareizi interpretējis attiecīgās Komerclikuma normas, jo šāda normu interpretācija nonākt pretrunā gan ar kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru gribu, gan ar kapitālsabiedrības statūtiem, ja statūtos noteikts valdes locekļu skaits un kopīgais pārstāvības modelis. Gadījumos, kad valde ir koleģiāla institūcija, nereti akcionāri to izvēlas veidot paplašinātā sastāvā, jo tā tiek nodrošināta lielāka kontrole, jo vairāk cilvēku ir iesaistīti izsvērtā lēmuma pieņemšanā. Fakts, ka kapitālsabiedrības valde nav pilnā sastāvā, aizkar kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru tiesības, un līdz ar to vienīgais kapitālsabiedrības valdes loceklis, pretēji statūtos noteiktajam kopīgajam pārstāvības modelim, ir tiesīgs vienpersoniski pārstāvēt kapitālsabiedrību tikai atsevišķos izņēmuma gadījumos, pēc analogijas līdzīgi kā neuzdotās lietvedības gadījumā. Taču vienīgā valdes locekļa primārais uzdevums ir darīt visu iespējamo, lai atjaunotu kapitālsabiedrības valdes pilno sastāvu.

Sandis Karelis paskaidro, ka Reģistrs nav tiesīgs trešajām personām sniegt saistošus skaidrojumus par Pirmo darba kārtības jautājumu, taču ir tiesīgs sniegt uzziņu kapitālsabiedrības valdes loceklim par to, vai šādā situācijā valdes loceklis ir tiesīgs pārstāvēt kapitālsabiedrību attiecībā ar Reģistru. Katrai personai ir tiesības pašai izvēlēties vai šādā situācijā stāties tiesiskajās attiecībās ar kapitālsabiedrību, ja to pārstāv tikai viens no vairākiem valdes locekļiem, taču kapitālsabiedrības statūtos noteiktas valdes locekļu kopīgās pārstāvības tiesības. Vienlaikus aicina sēdes dalībniekus diskutēt arī par to, kā novērst situācijas, kad kapitālsabiedrības valde darbojas nepilnā sastāvā.

Aivars Lošmanis norāda, ka primāri būtu jāņem vērā Komerclikumā un kapitālsabiedrības statūtos noteiktie kapitālsabiedrības valdes pārstāvības noteikumi. Kapitālsabiedrības vienīgais valdes loceklis situācijā, kad kapitālsabiedrības statūtos noteiktas valdes locekļu kopīgās pārstāvības tiesības, taču kapitālsabiedrības valde darbojas nepilnā sastāvā, kas liedz realizēt statūtos noteikto pārstāvības modeli, ir tiesīgs vienpersoniski pārstāvēt kapitālsabiedrību tikai atsevišķos izņēmuma gadījumos, jo pretējā gadījumā valdes loceklis šādu situāciju varētu izmantot ļaunprātīgi. Būtu nepieciešams arī identificēt šos atsevišķos izņēmuma gadījumus, kad valdes loceklis šādos apstākļos ir tiesīgs vienpersoniski pārstāvēt kapitālsabiedrību.

Ringolds Balodis norāda uz iespējamiem reiderisma riskiem. Tāpat aicina sēdes dalībniekus Pirmo darba kārtības jautājumu aktualizēt tiesību doktrīnā.

Viktors Šadinovs norāda, ka saskaņā ar Komerclikuma 144.panta pirmās daļas 6.¹punktu kapitālsabiedrības statūtos nav obligāti jānorāda kapitālsabiedrības valdes skaitliskais sastāvs. Taču valdes locekļa pienākums būtu sasaukt kapitālsabiedrības dalībnieku sapulci, lai tā lemtu par izmaiņām kapitālsabiedrības valdē vai kapitālsabiedrības statūtu grozījumiem.

Jānis Loze atbalsta ideju, ka šādā gadījumā valdes loceklim ir pienākums sasaukt kapitālsabiedrības dalībnieku sapulci.

Jānis Kārklīšs aicina sēdes dalībniekus izdiskutēt arī jautājumu par to vai vienīgajam valdes loceklim situācijā, kad kapitālsabiedrības valde darbojas nepilnā sastāvā, taču kapitālsabiedrības statūtos noteiktas valdes locekļu atsevišķas pārstāvības tiesības, būtu pienākums sasaukt kapitālsabiedrības dalībnieku sapulci.

Aivars Lošmanis norāda, ka Senāts savā judikatūrā ir atzinis, ka kapitālsabiedrības valdes tiesības sasaukt kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru sapulci uzskatāmas par kapitālsabiedrības valdes kā koleģiālas institūcijas tiesībām un līdz ar to ir jāievēro Komerclikuma noteikumi par valdes lēmuma pieņemšanu, t.i., kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru sapulce var tikt sasaukta, pamatojoties uz valdes lēmumu, kas pieņemts ar valdes locekļu balsu vairākumu. Līdz ar to viens no kapitālsabiedrības valdes locekļiem vienpersoniski nebūtu tiesīgs sasaukt kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru sapulci.

Jānis Kārklīšs norāda, ka Pirmā darba kārtības jautājuma problēmjautājumus, iespējams, risina Civillikuma noteikumi par neuzdoto lietvedību, t.i., valdes loceklis ir tiesīgs vienpersoniski pārstāvēt kapitālsabiedrības tikai tādā gadījumā, ja no situācijas skaidri redzams, ka valdes locekļa darbības visi kapitālsabiedrības dalībnieki/akcionāri būtu akceptējuši.

Jānis Loze lūdz precizēt vai uz neuzdotās lietvedības pamata vienīgais valdes loceklis ir tiesīgs kapitālsabiedrības vārdā slēgt tiesiskus darījumus.

Viktors Šadinovs paskaidro, ka valdes loceklis uz neuzdotās lietvedības pamata būtu tiesīgs noslēgt kapitālsabiedrības vārdā tiesisko darījumu, ja konkrētā tiesiskā darījuma nenoslēgšana varētu nodarīt būtisku kaitējumu kapitālsabiedrībai.

Aivars Lošmanis iebilst un norāda, ka atbilstoši labas pārvaldības principam kapitālsabiedrībai jāievēro tās statūti un aktuālajai kapitālsabiedrības statūtu redakcijai jāatbilst kapitālsabiedrības faktiskajai situācijai. Tāpat valdes locekļa kā krietna un rūpīga saimnieka pienākums ir nodrošināt, ka tiek ievēroti kapitālsabiedrības statūti.

Jānis Loze piekrīt, ka valdes locekļa primārais pienākums būtu sasaukt kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru sapulci. Taču, ja valdes loceklis kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru sapulci nesasauc, tad tas uzskatāms par civiltiesisku strīdu, kas izskatāms vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Viktors Šadinovs norāda, ka saskaņā ar Komerclikuma 314.¹panta pirmās daļas 1.punktu Reģistrs ir tiesīgs izbeigt kapitālsabiedrības darbību, ja kapitālsabiedrības valdei ilgāk par trim mēnešiem nav pārstāvības tiesību un kapitālsabiedrība triju mēnešu laikā pēc rakstveida brīdinājuma saņemšanas nav novērsusi iepriekš minēto trūkumu.

Jānis Grasis piebilst, ka praksē var veidoties situācijas, kad paši kapitālsabiedrības dalībnieki savā starpā nevar vienoties par kapitālsabiedrības valdes locekļu iecelšanu un šādā gadījumā Reģistrs, iespējams, nepamatoti iejauktos kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru savstarpējās attiecībās.

Aivars Lošmanis piekrīt, norādot, ka Reģistram nav jārisina kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru savstarpējie strīdi. Vienlaikus jautā cik bieži Reģistrs savā praksē piemēro Komerclikuma 314.¹panta pirmās daļas 1.punktu.

Guna Paidere un **Sandis Karelis** paskaidro, ka praksē samērā bieži tiek piemērots Komerclikuma 314.¹panta pirmās daļas 1.punkts.

Aivars Lošmanis norāda, ka kapitālsabiedrības dalībnieki/akcionāri var arī lūgt Reģistru sasaukt kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru sapulci.

Aivars Latkovskis paskaidro, ka trešās personas jebkurā gadījumā ir tiesīgas paļauties uz komercreģistra ierakstiem. Proti, ja no komercreģistra ierakstiem secināms, ka valdes loceklis nav tiesīgs vienpersoniski pārstāvēt kapitālsabiedrību, tad jebkura trešā persona, neatkarīgi no kapitālsabiedrības faktiskās situācijas, ir tiesīga paļauties uz šādu komercreģistra ierakstu. Turklāt ziņas par kapitālsabiedrības valdes skaitlisko sastāvu nav komercreģistrā ierakstāmā ziņa. Attiecībā uz Komerclikuma 314.¹panta pirmās daļas 1.punktu norāda, ka Reģistram ir tiesības rīkoties tikai gadījumā, ja kapitālsabiedrībai nav pārstāvēt tiesīgas valdes.

Aivars Lošmanis un **Viktors Šadinovs** piekrīt un norāda, ka Reģistram nav jāvērtē vai kapitālsabiedrības valde ir spējīga vadīt kapitālsabiedrību, bet gan tas, vai kapitālsabiedrības valde ir spējīga pārstāvēt kapitālsabiedrību.

Sandis Karelis lūdz sēdes dalībniekus paskaidrot, vai ir pamats piemērot Komerclikuma 314.¹panta pirmās daļas 1.punktu gadījumā, ja kapitālsabiedrības valde darbojas nepilnā sastāvā, t.i., faktiski kapitālsabiedrības valdē darbojas tikai viens valdes loceklis, taču kapitālsabiedrības statūtos noteiktas kopīgas pārstāvības tiesības.

Aivars Lošmanis paskaidro, ka Reģistram būtu pamats piemērot Komerclikuma 314.¹panta pirmās daļas 1.punktu, taču vienlaikus uzsverot, ka vienīgais valdes loceklis var novērst konstatēto trūkumu par kapitālsabiedrības valdes pārstāvības tiesību neesamību.

Jānis Loze norāda, ka kamēr vien konkrētajā gadījumā situācija neprasa Reģistram rīkoties pretēji, tikmēr Reģistram nevajadzētu jaukties kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru privāttiesiskajās attiecībās.

Reģistra Konsultatīvās padomes sēdes dalībnieki kopīgi vienojas, ka Pirmo darba kārtības jautājumu varētu aktualizēt tiesību doktrīnā un Reģistra Konsultatīvās padomes locekļi varētu paust kopīgu viedokli šajā jautājumā.

Guna Paidere aicina sēdes dalībniekus pāriet pie Otrā darba kārtības jautājuma.

Par padomes locekļu veto tiesībām kopsakarā ar padomes locekļu koleģialitātes un vienlīdzības principu

Guna Paidere aicina Jāni Kārkliņu sniegt pārējiem sēdes dalībniekiem ieskatu Otrajā darba kārtības jautājumā.

Jānis Kārkliņš sniedz ieskatu Otrajā darba kārtības jautājumā: Reģistra praksē ir konstatēts gadījums, kad Reģistra valsts notārs komercreģistrā ir reģistrējis kapitālsabiedrības statūtus, kuros paredzētas kapitālsabiedrības padomes locekļa veto tiesības. Šāda Reģistra prakse, iespējams, nonāk pretrunā ar Komerclikuma 295.panta ceturto daļu, jo no iepriekš minētās normas cita starpā izriet kapitālsabiedrības padomes koleģialitātes princips. Proti, kapitālsabiedrības padomes loceklis, kuram kapitālsabiedrības statūtos paredzētas veto tiesības, var bloķēt jebkāda padomes lēmuma ieņemšanu. Turklāt, skatot Otro darba kārtības jautājumu akciju sabiedrību (turpmāk – AS) kontekstā, norāda, ka tiek aizskartas AS mazākumakcionāru tiesības, jo likumdevējs Komerclikumā ir iekļāvis normas, kas garantē, ka mazākumakcionāru pārstāvis tiek ievēlēts AS padomē. Taču, ja tiek pieļauts, ka AS statūtos var paredzēt konkrētam padomes loceklim veto tiesības, tad praksē varētu veidoties gadījumi, kad vairākumakcionārs to varētu izmantot ļaunprātīgi, piešķirot vairākumakcionāra pārstāvim AS padomē veto tiesības.

Aivars Latkovskis norāda, ka gadījumā, ja AS statūtos tiek paredzēta konkrēta (identificējama) padomes locekļa veto tiesības, tad šāds AS statūtu punkts uzskatāms par AS akcionāru starpā noslēgtu akcionāru līgumu. Līdz ar to attiecīgais AS statūtu punkts pašai AS nav saistošs, bet tas ir saistošs pašiem akcionāriem. Strīdi, kas izriet no akcionāra līguma pārkāpumiem, skatāmi vispārējās jurisdikcijas tiesā. Vienlaikus vērš sēdes dalībnieku uzmanību uz faktu, ka atbilstoši likuma “Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” 14.panta otrās daļas 2.punktam Reģistra kompetencē nav pārbaudīt AS statūtos iekļautās AS akcionāru privāttiesiskās vienošanās.

Jānis Kārkliņš iebilst un norāda, ka privāttiesībās ir atļauts viss, kas nav aizliegts ar likumu, t.i., akcionāri nav tiesīgi vienoties par kaut ko tādu, kas ir pretrunā ar Komerclikumu.

Jānis Loze norāda, ka gadījumā, ja AS padome nav spējīga pieņemt lēmumu, tad AS valde var sasaukt akcionāru sapulci.

Aivars Latkovskis norāda, ka konkrēta viena AS padomes locekļa veto tiesības ir pretrunā ar Komerclikuma 299.panta otrajā daļā noteikto, ka AS padome lēmumus pieņem ar vienkāršu klātesošo padomes locekļu balsu vairākumu, ja statūtos nav noteikts lielāks balsu vairākums. Proti, AS statūtos var tikt paredzēts, ka AS padome lēmums tiek pieņemts vienbalsīgi un šādā gadījumā būtu uzskatāms, ka katram AS padomes loceklim ir piešķirtas veto tiesības. Taču brīdī, kad AS statūtos tiek iekļauts kazuistisks punkts, kurā noteiktas konkrēta AS padomes locekļa veto tiesības, tad šāds statūtu punkts uzskatāms par akcionāru līgumu.

Jānis Loze aicina sēdes dalībniekus vērtēt vai statūtu punkts, kurā paredzētas padomes locekļa veto tiesības, ir vai nav pretrunā ar likumu.

Viktors Šadinovs norāda, ka Reģistra kompetencē nav pārbaudīt AS statūtos iekļautās AS akcionāru privāttiesiskās vienošanās tiktāl, ciktāl šī privāttiesiskā vienošanās nav pretrunā ar likumu.

Rihards Niedra aicina sēdes dalībniekus izvērtēt vai atļaujama AS padomes locekļa veto tiesības. Pauž viedokli, ka nevajadzētu aizliegt AS padomes locekļa veto tiesības, jo praksē varētu veidoties gadījumi, kad padomes locekļiem tiek paredzētas veto tiesības uz konkrētiem jautājumiem. Turklāt jāņem vērā arī pašu AS akcionāru griba, pieņemto konkrētos AS statūtos, kuros paredzēta padomes locekļa veto tiesības.

Jānis Kārkliņš norāda, ka būtu nepieciešams nošķirt sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) un AS padomes, jo vienas no AS padomes primārajiem uzdevumiem ir aizsargāt tieši AS mazākumakcionāru tiesības.

Jānis Loze norāda, ka Reģistram nevajadzētu jaukties AS akcionāru privāttiesiskajās attiecībās, jo tieši vairākumakcionāri, kuri kopā pārstāv vismaz divas trešdaļas no balsstiesīgā pamatkapitāla, ir tiesīgi pieņemt AS statūtus.

Jānis Kārklīšs iebilst un norāda, ka praksē var veidoties gadījumi, kad padomes loceklis, kuru iecēlis mazākumakcionārs un kuram nav paredzētas veto tiesības, nevar pārstāvēt mazākumakcionāra gribu AS.

Sandis Karelis norāda, ka līdzīga situācija padomes locekļa veto tiesībām veidojas gadījumā, ja AS statūtos tiek paredzēts, ka padome lēmumus pieņem vienbalsīgi.

Aivars Lošmanis paskaidro, ka nedrīkstētu pieļaut situāciju, ka kāds no AS padomes locekļiem būtu privileģētāks par citu padomes locekli, kas notiek gadījumā, ja tiek pieļautas viena padomes locekļa veto tiesības.

Jānis Loze aicina sēdes dalībniekus izdiskutēt vai Komerclikums pieļauj situāciju, ka AS statūtos tiek paredzētas padomes locekļa veto tiesības. Pauž viedokli, ka Komerclikums aizliedz AS statūtos paredzēt padomes locekļa veto tiesības.

Aivars Latkovskis papildina un norāda, ka AS statūtos var iekļaut punktu, kurā paredzēts, ka AS padome lēmumus pieņem vienbalsīgi un šādā gadījumā būtu uzskatāms, ka katram AS padomes loceklim ir piešķirtas veto tiesības balsojumā. Taču, ja AS statūtos paredzētas konkrēta AS padomes locekļa veto tiesības, tad iepriekš minētais statūtu punkts nav juridiski saistošs pašai AS, jo tas uzskatāms par akcionāru līgumu, kurš ir saistošs pašiem akcionāriem.

Rihards Niedra norāda, ka Otrais darba kārtības jautājums ir vārāk tiesību politikas jautājums.

Viktors Šadinovs sēdes dalībniekiem jautā, kā Vācijā ir regulēts jautājums par AS padomes locekļu veto tiesībām, jo Komerclikums tika izstrādāts, ņemot vērā tieši Vācijas komerciesību regulējumu.

Aivars Latkovskis atbildot uz jautājumu norāda, ka Vācijā, visticamāk, netiktu pieļautas konkrēta AS padomes locekļa veto tiesības, jo Vācijā kapitālsabiedrības statūti tiek sastādīti notariāla akta formā un Vācijas zvērinātie notāri pārbauda kapitālsabiedrību statūtu atbilstību Vācijas normatīvajam regulējumam.

Viktors Šadinovs norāda, ka nebūtu pieļaujama situācija, ka kapitālsabiedrības statūti neatbilst normatīvajiem aktiem, jo Latvijā nav institūcijas, kas uzraudzītu kapitālsabiedrību statūtu atbilstību normatīvajiem aktiem.

Aivars Lošmanis paskaidro, ka saskaņā ar likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 14.panta otrās daļas 2.punktu Reģistra kompetencē neietilpst kapitālsabiedrības statūtos iekļautās dalībnieku/akcionāru privāttiesiskās vienošanās pārbaude. Vajadzētu noskaidrot, vai statūtu punkts, kurā paredzētas padomes locekļa veto tiesības, uzskatāma par AS akcionāru privāttiesisko vienošanos.

Jānis Loze norāda, ka Otrais darba kārtības jautājums būtu jāskata kopsakarā ar privātautonomijas principu, t.i., valstij pēc iespējas mazāk jājaucas privātpersonu savstarpējās attiecībās.

Jānis Kārklīšs iebilst un norāda, ka, ja tiek pieļautas AS padomes locekļu veto tiesības, tas var radīt reiderisma riskus.

Jānis Loze nesaskata reiderisma riskus un norāda, ka tieši vairākumakcionāri, kuri kopā pārstāv vismaz divas trešdaļas no balsstiesīga pamatkapitāla, pieņem lēmumu par attiecīgajiem statūtiem.

Aivars Borovkovs norāda, ka jāņem vērā arī apstākļi, ka AS padomes loceklim, kuram piešķirtas veto tiesības, jebkurā gadījumā jārikojas kā krietnam un rūpīgam saimniekam un gadījumā, ja padomes loceklis tā nerīkojas, tad iestājas padomes locekļa atbildība. Tāpat piebilst, ka AS padomes loceklim, kuram piešķirtas veto tiesības, būtu jāspēj paskaidrot AS akcionāriem

un pārējiem padomes locekļiem kāpēc viņš ir izmantojis viņam piešķirtās veto tiesības.

Jānis Grasis piekrīt un papildus norāda, ka jebkurā gadījumā padomes loceklim jārikojas AS interesēs.

Viktors Šadinovs norāda, ka padomes locekļa veto tiesība būtu pieļaujama, ja par attiecīgo statūtu punktu būtu balsojuši visi balsstiesīgie AS akcionāri, jo šādā gadījumā tā būtu akcionāru privāttiesiskā vienošanās un Reģistru to nedrīkst vērtēt. Taču, ja attiecīgais statūtu punkts pieņemts ar balsu vairākumu, tad šāds statūtu punkts, kurā paredzētas padomes locekļa veto tiesības, nav spēkā esošs. Vienlaikus norāda, ka mazākumakcionārs ir tiesīgs arī pieprasīt, lai viņa akcijas AS tiek atpirktas.

Guna Paidere paskaidro, ka jāņem vērā arī likumdevēja griba, proti, ka Reģistrs nevērtē kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru privāttiesiskās vienošanās.

Aivars Lošmanis iebilst un norāda, ka jāņem vērā, ka atbilstoši Komerclikuma 144.panta pirmās daļas 9.punktam kapitālsabiedrības statūtos var paredzēt citus noteikumus, ko dibinātāji uzskata par būtiskiem un kas nav pretrunā ar likumu. Paskaidro, ka ņemot vērā iepriekš minēto normu, kapitālsabiedrības statūtu punkts, kurā paredzētas padomes locekļa veto tiesības, ir pretrunā Komerclikumam, jo Komerclikums nepieļauj situāciju, ka kāds no kapitālsabiedrības padomes locekļiem ir privilēģētāks par citu padomes locekli. Vienlaikus aicina tomēr nošķirt AS no SIA, jo likumdevēja mērķis likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 14.panta otrās daļas 2.punktā bija paredzēt, ka Reģistrs nevērtē tieši SIA dalībnieku privāttiesiskās vienošanās, taču attiecībā uz AS jāņem vērā, ka AS lielākoties ir tieši atklātas, nevis slēgtas kapitālsabiedrības.

Jānis Loze aicina sēdes dalībniekus atgriezties pie jautājuma par to, vai kapitālsabiedrības statūtos var vai nevar paredzēt padomes locekļa veto tiesības.

Aivars Lošmanis norāda, ka Komerclikums nepieļauj kapitālsabiedrības padomes locekļa veto tiesības un Reģistra kompetencē ir vērtēt šādu kapitālsabiedrības statūtu punktu atbilstību normatīvajiem aktiem.

Aivars Latkovskis iebilst un norāda, ka likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 14.panta otrās daļas 2.punkts tieši atsaucas uz Komerclikuma 144.panta pirmās daļas 8. un 9.punktu. Līdz ar to Reģistra kompetencē nav vērtēt šādas privāttiesiskās vienošanās atbilstību normatīvajiem aktiem.

Sandis Karelis paskaidro, ka Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Pastāvīgās darba grupas Komerclikuma grozījumu izstrādei locekļi, diskutējot par Reģistra kompetenci pārbaudīt kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru privāttiesiskās vienošanās, secināja, ka tas nav Reģistra kompetencē esošs jautājums.

Viktors Šadinovs piekrīt un norāda, ka šādā gadījumā paši kapitālsabiedrības dalībnieki/akcionāri savstarpēji risina no privāttiesiskās vienošanās izrietošos strīdus.

Aivars Lošmanis atkārtoti norāda, ka vajag nošķirt SIA, kura ir slēgta tipa kapitālsabiedrība un AS, kura ir atklāta kapitālsabiedrība.

Aivars Latkovskis norāda, ka AS akcionārs var vērsties tiesā gadījumā, ja viņš uzskata, ka AS statūti vai konkrēts statūtu punkts neatbilst likumam.

Jānis Kārklīņš jautā, cik tālu Reģistrs ir tiesīgs kontrolēt kapitālsabiedrību statūtus.

Guna Paidere atbild un norāda, ka kopš 2017.gada 23.marta grozījumiem likumā "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru", kas stājās spēkā 2017.gada 1.maijā, Reģistrs nekontrolē kapitālsabiedrības dalībnieku/akcionāru privāttiesiskās vienošanās.

Aivars Lošmanis piebilst, norādot, ka šādu rīcības brīvību slēgt privāttiesiskas vienošanās varētu attiecināt uz SIA, taču ne uz AS.

Jānis Kārklīņš piekrīt un norāda, ka praksē tas varētu radīt lielas problēmas attiecībā uz publiskajām AS, kuras akcijas tiek kotētas biržā, jo potenciālajiem investoriem varētu nebūt zināmi AS statūti, kuros paredzēta kāda AS padomes locekļa veto tiesības.

Viktors Šadinovs aicina diskusiju par Otro darba kārtības jautājumu iniciēt Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Pastāvīgās darba grupā Komerclikuma grozījumu izstrādei.

Sēdes dalībnieki atbalsta Viktora Šadinova priekšlikumu iniciēt Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Pastāvīgās darba grupā Komerclikuma grozījumu izstrādei diskusiju par Otro darba kārtības jautājumu.

Uzklausot sēdē paustos viedokļus nolemts:

- 1) **par Pirmo darba kārtības jautājumu - aktualizēt tiesību doktrīnā diskusiju par kapitālsabiedrības valdes locekļu pārstāvības tiesībām gadījumos, kad kapitālsabiedrības valde ir nepilnā sastāvā;**
- 2) **par Otro darba kārtības jautājumu – iniciēt diskusiju par Otro darba kārtības jautājumu Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Pastāvīgās darba grupā Komerclikuma grozījumu izstrādei.**

Sanāksmi pasludina par slēgtu.

Sanāksmi slēdz plkst. 16:30.

Sanāksmes vadītāja

Guna Paidere

Protokolists

Edgars Buka